SUOMEN ASIANAJAJALIITTO
FINLANDS ADVOKATFÖRBUND

Eduskunnan lakivaliokunnalle

HE 61/2019 vp Hallituksen esitys eduskunnalle laeiksi kuntalain 142 ja 144 §:n ja pienten erillisten alueiden siirtämisestä kunnasta toiseen kuntaan annetun lain muuttamisesta

Suomen Asianajajaliitto (jäljempänä ’Asianajajaliitto’) kiittää mahdollisuudesta kuulla Asianajajaliiton nimeämää asiantuntijaa otsikkoasiassa.
Lausuntona esitetään seuraavaa:

Hallituksen esityksessä ehdotetaan kuntalain muutoksenhakua koskevaa sääntelyä muutettavaksi siten, että muutoksenhaku hallinto-oikeuden päätöksestä korkeimpaan hallinto-oikeuteen edellyttäisi valituslupaa.

Kuten hallituksen esityksessä on todettu, 1.1.2020 voimaan tulevassa laissa oikeudenkäynnistä hallintoasioissa on säädetty pääsäännöksi se, että asian käsittely korkeimmassa hallinto-oikeudessa edellyttää korkeimman hallinto-oikeuden antamaa valituslupaa. Lisäksi useissa jo tällä hetkellä voimassa olevissa säännöksissä edellytetään jatkovalituksen osalta valituslupaa, myös kunnallisvalituksen osalta. Näin ollen suuressa osassa hallintolainkäyttöasioita joko edellytetään jo nyt tai tullaan viimeistään 1.1.2020 alkaen edellyttämään valituslupaa. Tässä asiantuntijakuulemisessa on otettu lähtökohdaksi 1.1.2020 voimaan tuleva laki oikeudenkäynnistä hallintoasioissa sellaisena kuin se on säädetty, joskin Asianajajaliitto on oikeudenkäynnistä hallintoasioissa annetun lain ja eräiden siihen liittyvien lakien säätämisen yhteydessä suhtautunut kriittisesti valituslupajärjestelmän laajentamiseen (Suomen asianajajaliiton lausunto 30.6.2017 asiassa OM 17/41/2015).

Hallituksen esitys on hyvin perusteltu ja se perustuu huolelliseen valmisteluun. Lainvalmistelu ansaitsee kiitosta etenkin siltä osin kun hallituksen esitys perustuu tutkittuun tietoon ja faktapohjaiseen selvitykseen.

PL 194, FI-00101 Helsinki
PB 174, FI-00101 Helsingfors
Simonkatu 12 B, FI-00100 Helsinki
Simonsgatan 12 B, FI-00100 Helsingfors
puh. +358 (0)9 6866 120
info@asianajajaliitto.fi
info@advokatforbundet.fi
asianajajaliitto.fi
advokatbundet.fi

Valituslupajärjestelmä on jo pitkään ollut pääsääntö yleisten tuomioistuinten puolella sekä edellä mainitulla tavalla on käytössä suuressa osassa hallintolainkäyttöasioita. Kunnallisvalitukseen (niiden asiaryhmien osalta, joihin käsiteltävänä oleva hallituksen esitys vaikuttaa) ei voida nähdä liittyvän sellaisia erityispiirteitä, jotka antaisivat aiheen säätää valituksen käsittelemisen edellytyksistä toisin kuin muiden kunnallisvalitus- ja hallintolainkäyttöasioiden kohdalla. Sääntelyn selkeys, yhtenäisyys ja oikeusjärjestelmän ennakoitavuus puoltavat sitä, että valituslupajärjestelmä ulotetaan kaikkiin kunnallisvalitusasioihin samalla tavalla kuin muihinkin korkeimman hallinto-oikeuden käsiteltävänä oleviin asioihin. Kuten hallituksen esityksessä on todettu, kunnan jäsenyyteen perustuvan valitusmahdollisuuden toteuttaminen ei edellytä poikkeamista valituslupamenettelystä eikä kunnan jäsenyyteen perustuvan valvontamahdollisuuden asettaminen eri asemaan kunnan tai asianosaisen kanssa voida nähdä olevan perusteltua.

Olennaisempaa kuin ehdoton oikeus saada asia korkeimman hallinto-oikeuden asiaratkaisulla ratkaistavaksi on se, *miten* hallinto-oikeudet ja korkein hallinto-oikeus tekevät ratkaisuja. Tärkeintä on, että hallinto-oikeuksilla ja korkeimmalla hallinto-oikeudella on riittävästi aikaa ja asiantuntemusta tutkia niiden käsiteltäväksi tulleet asiat ja tehdä oikeita ja perusteltuja ratkaisuja. Korkeimman hallinto-oikeuden osalta tämä koskee niin valituslupa-asioita kuin varsinaisia asiaratkaisuja. Valituslupajärjestelmä on perusteltu, jos se tosiasiassa ohjaa korkeimman hallinto-oikeuden resursseja siten, että resurssit pystytään kohdistamaan juuri niihin asioihin, joissa tarvitaan korkeimman hallinto-oikeuden ratkaisu, ja että ratkaisutoiminta on korkealaatuista. Samalla kun valituslupajärjestelmä jossain määrin rajaa korkeimman oikeuden työtä, se on omiaan nostamaan hallinto-oikeuksien ja korkeimman hallinto-oikeuden työn laatuun kohdistuvia yhteiskunnan odotuksia. Valituslupajärjestelmän laajentaminen ei saa johtaa hallinto-oikeuksien ja korkeimman hallinto-oikeuden resurssien supistamiseen, vaan tavoitteena tulee olla resurssien tarkoituksenmukaisempi kohdentaminen. Hallintolainkäytössä erityistä huomiota on myös kiinnitettävä niiden asioiden huolelliseen käsittelyyn ja ratkaisemiseen, joissa on kysymys yksityisen oikeussuojasta julkisen vallan käyttöä vastaan. Tästä syystä valitusluvan myöntämisen kynnys korkeimmassa hallinto-oikeudessa ei voi välttämättä olla yhtä korkealla kuin korkeimmassa oikeudessa.

Sitä, että kuntalaissa tultaisiin viittaamaan mahdollisimman pitkälti lakiin oikeudenkäynnistä hallintoasioissa, mukaan lukien valitutuslupaperusteet, ja kunnallisvalituksen käsittelyyn sovellettaisiin lakia oikeudenkäynnistä hallintoasioissa, ellei toisin ole säädetty, voidaan pitää sääntelyn yksinkertaisuuden ja selkeyden kannalta oikeana.

Helsingissä 12.11.2019

Mikko Rajala
Asianajaja

PL 194, FI-00101 Helsinki
PB 174, FI-00101 Helsingfors
Simonkatu 12 B, FI-00100 Helsinki
Simonsgatan 12 B, FI-00100 Helsingfors
puh. +358 (0)9 6866 120
info@asianajajaliitto.fi
info@advokatforbundet.fi
asianajajaliitto.fi
advokatbundet.fi